

โมทนาสาธุสาร

ฉบับเดือนมกราคม ๒๕๕๓

พระธรรมเทศนาเนื่องในงานปฐมนิเทศ “โครงการปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติในหลวง ๘๒ พรรษา”

วันเสาร์ที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๒

วันนี้เป็นวันคิดว่าเป็นวันสำคัญเนื่องในวันคล้ายวันเกิดพระภูมิพลอดุลยเดชมหาราชที่พระองค์ได้ พระชนมายุ ๘๒พรรษา พระองค์ได้เจริญวัฒนาถาวรสร้างคุณงามความดีมากมายมหาศาล ถวายแผ่นดิน เป็นพระพุทธานุชาด้วยการถวายให้ฝั่งลูกนิมิตร เขาเรียกว่าผูกพัทธสีมาแล้วถวายแผ่นดินเป็นพระพุทธานุชา ต่อสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระธรรมเจ้า พระอรหันต์เจ้า เพราะฉะนั้นเรารู้สึกว่าใครๆ คำว่ารู้สึกกว่า ใครๆก็คือระลึกถึงความดีของพระองค์เนี่ยทั้งประเทศชาติ พุทธศาสนาและด้วยตัวพระองค์เองเนี่ยได้สร้างความดีให้แก่ประชากรชาฎฐาที่ว่าเราจะปกครองแผ่นดินโดยธรรมเนี่ย เพราะฉะนั้นเพื่อประชาชนของ พระองค์เนี่ยหมายถึงว่าทุกสิ่งทุกอย่างเนี่ยเพราะพระองค์ปกครองด้วยธรรมคือทศพิธราชธรรมแต่เมื่อเรา มาทำความดีได้ขุ่นมอถวายเป็นพระราชกุศลก็เป็นการโมทนาบุญติดตามความดีกับพระองค์ที่พระองค์มี โครงการตั้งเป็นหกพันกว่าโครงการล้วนแล้วแต่เป็นประโยชน์ทั้งทางโลกทางธรรมต้องว่าอย่างนี้ ทางโลกก็คือทำมาหากินกันใครเชื่อพระองค์แล้วทำตามแล้วก็อยู่เย็นเป็นสุขอยู่ดีมีสุข ทางธรรมก็คือพระองค์ถวายที่ ปฏิบัติให้พระพุทธานุชาถวายเป็นพระพุทธานุชา พระธรรมานุชา พระอริยสังฆานุชา เพื่อให้สงฆ์ทั้งหลายได้ ทำสังฆกรรมตามแนวทางพระพุทธานุชาของพระพุทธานุชา เพราะฉะนั้นธรรมใดอันเกิดจากพุทธานุชาคือ ของพระพุทธานุชาแล้วที่พระองค์ประพฤติปฏิบัติแล้วขออานุภาพพระพุทธานุชาพระธรรมเดชาานุภาพ พระอริยสังฆานุภาพประมวลมาให้หมดตั้งแต่พระองค์เริ่มประกาศจะครองแผ่นดินโดยธรรมจนถึง ปัจจุบัน ผลบุญเหล่านั้นทั้งหลายทั้งปวงทั้งหมดทั้งทางโลกทางธรรมที่พระองค์ได้ทำแล้วประกาศแล้ว และ พระองค์มีจุดมุ่งหมายจะดำรงพระชนมชีพ ๑๒๐พรรษาด้วยอานิสงส์ที่พระองค์ได้ภาวนาหรือทำมาติดต่อกัน ๖๐ปีจนบัดนี้และเสริมสร้างให้พระองค์มีขวัญกำลังใจมีสติปัญญาความสามารถมีพลังกายพลังจิตที่พอของชีวิต ทั่วสรรพสิ่งสรรพจักรวาลวาจาจิตให้มีฤทธาศักดาอานุภาพเข้มแข็งทนทานทนทนต่อดินน้ำ ลม ไฟ อากาศ วิญญาณ วิญญานซ้อนวิญญาน อันธพาลข้าศึกศัตรูมารมีจนาทิมูฐทั้งปวงที่ใครคิดร้ายใน แผ่นดินของพระองค์คิดทำลายพระญาติพระวงศ์ของพระองค์ให้พ่ายแพ้ด้วยพระพุทธานุชา พระอริยธรรม บารมี พระอริยสังฆบารมีตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไปตราบกาลปาวสานไม่สิ้นสุด ขอให้พระราชวงศ์ดำรงมั่นคง ยั่งยืนถาวรตลอดไปสืบเนื่องกันไปไม่สิ้นสุดด้วยบารมีของพระองค์ที่สร้างไว้จะเป็นทานก็ตาม ศีลก็ตาม เนกขัมมะ ปัญญา วิริยะ ขันติ สัจจะ อริยฐาน เมตตา อุเบกขาก็ตามบารมี๑๐ บางคราวถึงเลือดตกยาง ออกก็เป็นอุปบารมี๑๐ บางครั้งพระองค์ก็ทอดอาลัยตายอยากในชีวิตในการที่จะทำความดีนั้นก็ถวายเป็น ปรมัตถบารมีที่พระองค์ทำมาจนกระทั่งหมดแรงหมดกำลังแต่ก็ยังมิมีจิตปรารถนาติดต่อกับผู้ที่ยังอยู่เบื้องหลัง เพราะฉะนั้นขอบุญอานิสงส์เหล่านี้ที่เป็นประจักษ์พยานแก่ทั่วทั้งโลกประชาคมโลกได้รับรู้รับทราบได้มีจิต

มุทิตาโมทนาความดีกับพระองค์ พระองค์เป็นมหากษัตริย์ เป็นมหาราชที่ยิ่งใหญ่ทั้งทางธรรมทางโลก ปกครองโดยธรรมไม่ได้ลำเอียงเพราะรักใคร่ ไม่ได้ลำเอียงเพราะโกรธ ไม่ได้ลำเอียงเพราะกลัว ไม่ได้

ลำเอียงเพราะหลงแต่ปฏิบัติธรรมเป็นธรรมอย่างซื่ออย่างตรงดำรงทศพิธราชธรรม บารมีธรรม อุบาสกมีธรรม ปรมัตถบารมีธรรมเพราะฉะนั้นพวกเราทั้งหลายที่เป็นประชาชน เป็นข้าละของธุลีพระบาทที่เราอาศัยทำนาทำไร่ทำสวนก็ล้วนแต่ต้องขุดดินพินหญ้า ละของธุลีนั้นก็ตมอดิตหัวติดตัวของทุกคนให้ทุกคนนั้นได้ทราบได้รู้ถึงละของธุลีพระบาท เพราะพระองค์เป็นเจ้าของแผ่นดินเราต้องมีความจงรักภักดีซื่อสัตย์สุจริต น้อมมาเป็นเยี่ยงอย่างไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นให้เดือดร้อนเสียแล้วประเทศชาติก็สงบสุขไม่ว่าหมูใดคนใดก็มีความสุขความสงบสุข

การประพฤติปฏิบัติธรรมของเราก็ต้องการความสุข สุขที่เกิดจากการมีทานบ้าง มีศีลบ้าง มีเนกขัมมะ ปิณญา วิริยะ ขันติ ศัจจะ อธิษฐาน เมตตา อุเบกขาเนี่ย หมายถึงว่าทานให้ไปแล้วก็ว่างไม่ได้ยึดติด ศีลรักษาแล้วละเว้นแล้วก็ว่างไม่ได้ยึดติด เป็นศีลก็เพราะจิตของเราเนี่ยไม่ยุ่งกับใครหมายถึงว่าเราละเว้นการดู การเห็น การฟัง การสูดดม การลิ้มรสชาติ การสัมผัสจิตใจของเราเนี่ยให้ว่างให้หมดเลยนั่นแหละจึงจะเป็นศีล ถ้าศีลของเราบริสุทธิ์ด้วยการที่เราไม่ขโมยรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณย์ของใครมาเป็นเรา เป็นของเราให้มันอยู่ที่เดิมที่เก่าของมันนั่นแหละเราไม่ต้องไปคิดไปนึกไม่ต้องไปถ่างรูปสิ่งเหล่านั้นมาอยู่ในใจเราเนี่ยแค่นี้ก็เป็นอริยกันตศีลแล้ว เป็นวิสุทธิศีลด้วยเพราะเรามีจิตเป็นปกติจิต เขาเรียกปกติศีลก็คือศีลของเราปกติที่ไม่ได้ไปขโมยรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณย์อะไรของใครมาไว้ในใจเราเนี่ยศีลปกติเป็นวิสุทธิศีลแล้วเป็นอริยกันตศีล ตาเห็นรูปเห็นแล้วก็เห็นว่างไม่ใช่เห็นว่าเป็นนั่นเป็นนี่จิตเราไม่ต้องไปปรุงแต่ง เมื่อจิตเราปรุงแต่งก็แสดงว่าวิตกวิจารณ์อยู่ สังขารก็ปรุงแต่งรูปนั้นด้วยแล้วก็ปรุงแต่งจิตด้วยนั่นนะ ๒ อย่างเลยในขณะเดียวกัน เพราะฉะนั้นการที่เรารักษาศีลก็คือเราจะไม่มีการปรุงแต่ง รับรู้ไม่รับเก็บเลยตาเห็นรูปเห็นแล้วก็ว่างคือเห็นว่าง ได้ยินก็ได้ยินเสียงว่าง ได้กลิ่นก็ได้กลิ่นว่าง ได้รสก็รู้รสว่าง ได้สัมผัสก็ได้สัมผัสว่าง รู้ธรรมารมณย์ก็รู้ว่าสิ่งเหล่านี้เอาความว่างนั่นแหละมาเป็นธรรมารมณย์ ภาวนาว่างๆเย็น เดิน นั่ง นอนภาวนาว่างๆ พุดเข้าหูไปสู่ใจไล่ขยะอารมณ์มะเร็งอารมณ์เราไปแล้วศีลของเราจะเป็นศีลวิสุทธิด้วย เป็นอริยกันตศีลด้วยถ้าเราสามารถทำจิตให้ว่างได้เนี่ยด้วยวิธีนี้แล้วจิตเจตนาของเรามุ่งพระนิพพานเนี่ยมีสิทธิแน่นอนไม่ใช่ของเล่น

จิตว่างคืออะไร? จิตว่างคือจิตเราไม่มีรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณย์เนี่ยจิตเราก็เห็นออาสวะ เพราะออาสวะกิเลสก็คือรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณย์ที่อยู่ในจิตเรานั้นแหละถ้าเราสามารถทำจิตของเราให้ว่างจากอารมณ์ได้ก็เป็นการทำออาสวะให้สิ้นไปด้วยต้องว่าอย่างนี้ เพราะฉะนั้นออาสวกขยญาณก็คือความรู้ทำออาสวะที่มีอยู่ในจิตของเราที่มีรูปในจิต มีเสียงในจิต ได้กลิ่นในจิต ได้รู้รสในจิต ได้สัมผัสในจิต ได้รับธรรมารมณย์ในจิตเนี่ยให้ว่างไปให้หมดนั่นแหละเป็นการทำออาสวกขยญาณเป็นการทำทุกขให้สิ้นไป เพราะทุกข์เกิดจากรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณย์นี้แหละเป็นการทำทุกขให้สิ้นไปด้วย แล้วก็ทำสมุทัยเหตุให้เกิดทุกข์คือตัดหาให้หมดไปด้วย เมื่อจิตเราว่างแล้วตัณหาอะไรก็ไม่มีกามราคะ ภวราคะ อวิชชิตะ อะไรไม่มีพวกนี้ทุกสิ่งทุกอย่างก็จะว่างตามจิตเราไปนั่นแหละ แล้วจิตเราว่าง

แล้วก็ข้ามรูปฌานอรูปรูปฌานไม่ติดฤทธิติดเดชอะไรไม่ติดฌงติดฌญาณติดฌมานอะไรทั้งหมดจิตเรา
จึงจะบริสุทธิ์สะอาดเขาเรียกจิตว่างนั่นแหละ นิพพานัง ปรมัง สุขญญังเป็นอย่างนี้ เมื่อจิตเราว่างแล้วจิตของ
เราก็

เป็นสุขสงบสุขสังโยชน์ก็ไม่มี สังโยชน์ที่ร้อยรัดใจเราก็คือเนี้ยที่ตามแบบแผนแสดงไว้ถึงว่า สักกายทิฏฐิ เมื่อ
จิตว่างสักกายทิฏฐิก็ไม่มี วิจิกิจฉาความลังเลสงสัย เมื่อจิตเราว่างแล้วความลังเลสงสัยก็ไม่มี สิลัตตป
ปราชเมื่อจิตของเราว่างแล้วสิลัตตปราชาก็ไม่มี เมื่อจิตเราว่างแล้วก็กามราคาก็ไม่มี จิตว่างแล้วปฏิฆะก็
ไม่มีการกระทบกระทั่งไม่มี การกระทบแตกคั่นใครก็ไม่มี รูปราคะ อรูปราคะ มานะทิฏฐิอวิชชาที่ว่าง
หมดแล้วไม่มี เมื่อสังโยชน์ทั้ง๑๐นี้ไม่มีอยู่ในจิตเรา จิตเราว่างแล้วเราก็ใกล้ชิดต่อความเป็นพระอรหันต์แล้ว
เนี้ยไม่ใช่ของยากมันยากเพราะไม่มีคนรู้มาบอกมาชี้แนะ เพราะฉะนั้นเราต้องพยายามทำให้ได้ถ้าเราทำได้
เราก็พ้นทุกข์ชาตินี้ เราลำบากลำบากเลี้ยงลูกเลี้ยงหลานอะไรมีสามีมีครอบครัวลำบากเยอะเยาะไปได้นี้ไม่
เสียสตาบคี่ไม่เสียเวลาเลยเนี้ยทำจิตให้ว่างเนี้ยทำไม่ว่ายากกันเหลือเกิน แต่ไอ้ที่ทำงานของยากๆเนี้ยดูแลมัน
ง่ายกันเหลือเกินเนี้ยพวกนี้มาเทียบกันดูเนี้ยต้องลองมาเทียบจิตกันดู ว่าเราเนี้ยหลงมกไปแล้วโมหะ
อวิชชาครอบงำจิตเราทำให้เราไปเห็นว่าทุกข์ไปเป็นสุขต้องว่าอย่างนี้ เพราะฉะนั้นสุขที่เกิดจากความว่างนี้
ไม่มีใครปรารถนาเลยเพราะฉะนั้นให้ทุกคนรู้ความจริงไว้ แล้วจะได้ทำจิตของตนให้พ้นทุกข์ทำจิตให้ว่างนั้น
นะ ขณะที่เราทำจิตให้ว่างเนี้ยก็เป็นมรรคจิตทันที นิโรธะจิตก็เกิดขึ้นในใจ ไม่ใช่ของยากเลย นิโรธะความ
ดับทุกข์ก็ดับที่รูป เสียง กลิ่น รส โณภูฐัพพะ ธรรมารมณเนี้ยทำให้จิตมันว่างไปจากรูป เสียง กลิ่น รส
โณภูฐัพพะ ธรรมารมณถ้าเราขณะที่ทำเนี้ยเขาเรียกมรรค ขณะที่ทำได้จิตอยู่เหนืออารมณ์ได้นั้นแหละเป็น
ผลแล้วมรรคผลอยู่ในที่เดียวกันอยู่ในขณะจิตเดียวพลันยอมเป็นไปอย่างนี้ เพราะฉะนั้นไม่ใช่ของยากๆ
เพราะไม่มีผู้รู้มาสอน แล้วก็ต้องเอาจริงด้วยต้องว่าอย่างนี้ เมื่อเรารู้เราเอาจริงแล้วเราต้องประสบ
ความสำเร็จแน่นอนต้องเข้าถึงความว่างได้แน่นอน ไม่ต้องรอชาติหน้าชาติไหนเอาปัจจุบันเนี้ยเอาขณะนี้
เดี๋ยวนี้ให้จิตเราว่างไปเลย วอร์มอัฟความว่างก็คือวอร์มอัฟพระนิพพานเนี้ย พระพุทธเจ้าสร้างบารมี๔
อสงไขยแสนกัลป์เนี้ยวอร์มอัฟความว่างมาตลอด ของเรายุคนี่สมัยนี้อายุไม่ถึง๑๐๐ปีเลย เราก็วอร์มอัฟไป
ทุกวันนั้นแหละเย็น เดิน นั่ง นอนก็ภาวนาว่างๆไม่ต้องรอนั่งแล้วจึงไปภาวนาว่าว่างเอามันทุกอริยาบถเลย
ไม่ต้องเลือกกาลเลือกเวลาเลย ที่พระพุทธเจ้าเรียกกาลโกไม่ประกอบด้วยกาลเวลา ถ้าเรายังอาศัยเวลานั้น
เวลานี้ก็เหมือนกับเราผลัดวันประกันพรุ่งเราจะห่างไกลจากมรรคผล เราจะได้เข้าถึงมรรคผล เห็นมัย
ที่ชาวสวนเขาปลูกผลหมากรากไม้รอกันเป็นปีๆสิบปีเขายังรอได้เลยเห็นมัยเขาทำความเพียรเพื่อให้ได้ผล
ให้ได้ผลก็คือผลไม้นั้นแหละ เราก็เหมือนกันนั้นแหละเราก็เอามันทุกวันนั้นแหละเย็น เดิน นั่ง นอนภาวนา
ว่างๆเนี้ยเป็นการทำมรรคคือเอาว่างนั้นแหละเป็นมรรคที่หลังมันว่างอย่างบริสุทธิ์แล้วนั้นแหละเป็นผล
ต้องว่าอย่างนี้

คำว่าว่างอย่างบริสุทธิ์คือว่างทั้งภายในภายนอกเพราะฉะนั้นเราจะต้องฝึกหัดตัดนิสัยตัวเองไม่
ต้องไปพึ่งใครๆเขาไม่ว่างเรื่องของเขาเราไม่ยุ่งเราก็จะได้ว่างต่อไป ไปสนใจเขานั้นนะเสียเวลาความว่างไป
แล้วเสียเวลาว่างไปแล้วเห็นมัย เพราะฉะนั้นเราตาเห็นก็ว่างจากความเห็น หูได้ยินก็ว่างจากการได้ยินแล้ว

ก็ไม่ต้องไปวิตกวิจารณ์ไม่ต้องไปคิดไปนึกไม่ต้องไปปรุงแต่ง นิพพานัง ปรมัง สุขังก็คือจิตไม่มีวิตกวิจารณ์ในรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณีนีเย เมื่อจิตเราไม่มีการปรุงแต่ง ไม่มีวิตกวิจารณ์สังขารไม่ปรุงแต่งเนี่ยเขาเรียกนิพพานัง ปรมัง สุขังหรือนิรามิสสุขในปัจจุบัน ตายเมื่อไหร่ก็นิพพานัง ปรมัง สุขุญฺญังเมื่อนั้นเพราะ

เราไม่รับรู้ไม่รับเก็บไม่รับทราบแล้วตายแล้วก็ไม่ห่วงแล้วเนี่ยไปนิพพาน เพราะฉะนั้นไม่ใช่ของยากยาก เพราะเราไม่รู้ทุกคนไม่รู้ต้องอาศัยความเพียรพยายาม ขนาดพระอาจารย์เองยังต้องมาคิดพิจารณาตามแบบแผนเนี่ยตามสายศีลสายธรรมตามที่ได้ศึกษาแล้วก็แต่ไม่ม่งมายแสดงถึงสมาธิจิตแน่วแน่ตั้งมั่นใคร่ครวญถึงเรื่องมรรคผลนิพพานที่ครูบาอาจารย์ทั้งหลายไม่สามารถที่จะกล่าวได้กลัวเขาจะปรับอาบัติโทษบ้างเนี่ย อวดอุตตริมนุสสธรรมบ้างอะไรเนี่ย แต่อันนี้พระองค์ประกาศไว้ชัดเจนนิพพานัง ปรมัง สุขุญฺญังต้องว่างเราปฏิบัติตามความว่างเราไม่มีโทษแน่นอนเพราะเราได้ทำตามพุทธโอวาทแล้วเพราะฉะนั้นเราอย่าดั่งเลสงสัยเนี่ยเป็นทางลัดด้วย ถ้าโยมจะมาถามอาตมาว่าแล้วก็มีมัญฐาน๔๐กองไว้พระพุทธรูปเจ้าทรงบัญญัติไว้เพื่ออะไร ก็เพื่อขจัดขยะอารมณัมะเร็งอารมณีนีแหละให้เหลือเพียงเอกัคคตาอารมณฺ์เดียว เหลือเอกัคคตาจิตฺ์เดียวเหลือเอกัคคตาธรรมฺ์เดียวท้ายสุดต้องไม่ให้มีเหลือเลยที่พระพุทธรูปเจ้าสรุขของพระองค์เองไว้ว่าสัพเพ อัมมา อนัตตาหรือสัพเพ อัมมา อนัตตาทั้งธรรมและอธรรมก็ให้ว่างไปให้หมดนี้แหละจึงจะเข้าถึงได้แน่นอน เพราะฉะนั้นถ้าเราทำจิตไม่ว่างเราไม่มีสิทธิที่จะเข้าถึง เมื่อเราไม่มีสิทธิเข้าถึงเราก็ต้องเวียนว่ายตายเกิดมีทุกข์เรายังทำสิ่งที่ยากๆได้โดยเนี่ยกล้าเลี้ยงลูกเลี้ยงหลานมา มีลูกไม่พอเลี้ยงลูกไม่พออย่างเลี้ยงหลานอีกพวกโยมพวกนี้เนี่ยเลี้ยงได้ยากนะไม่ใช่เลี้ยงได้ง่ายนะไอ้พวกนี้มันจะต้องแก้มันจะต้องเจ็บไข้ได้ป่วย ต้องเอาใจใส่การศึกษาเล่าเรียนอะไรเนี่ยยากทั้งนั้นเลยแล้ว พอพระอาจารย์บอกให้ฝึกความว่างเนี่ยมันบอกว่ายาก ไอ้สิ่งที่เขาทำยากๆเนี่ยเขาร่าง่าย(หัวเราะ)นั่นนะเราต้องคิดเอาความรักอย่างเดียวกัน รักลูกรักหลานรักสามีภรรยารักพ่อรักแม่เอามารักความว่างแทน เนี่ยต้องว่า เปลี่ยนประมวลมาเลยประมวลมาเป็นความว่าง ทำไมจึงต้องประมวลมาเป็นความว่างเพราะสิ่งเหล่านั้นท้ายสุดก็ต้องแก่เจ็บตายไปหมดว่างหมดไม่เหลือ ไม่มีใครให้อยู่ท้ายสุดก็ไม่เหลืออันนั้นเนี่ยว่างจริงๆต้องว่าอย่างนี้ เนี่ยเราต้องนึกถึงว่าเออ! บุญตาทวดเราหายไปไหนแล้วนั่นนะอายุมากๆแล้วก็ล้มหายตายจากไปก็มากแล้วนี่แหละถึงเราไม่ยอมรับว่างเวลานี้ต่อไปเราก็ต้องยอมรับเพราะความว่างจะมาถึงตัวเองแล้วเมื่อไหร่เราก็จะตกอกตกใจนึกไม่ถึงแต่นี้เราอ้อมอ้อมความว่างมาตลอด เราก็ไม่ตกใจแล้วรู้สภาพสถานะการณ์ความเป็นจริงว่าต้องเป็นแบบนี้แน่นอนต้องว่างแน่นอน ตอนนี้อยู่ที่เราก่อนที่หลังเราก็ต้องทิ้งเขาเหมือนกัน เพราะฉะนั้นไม่มีอะไรเป็นของที่แน่นอนอนิจจังไม่เที่ยง เราชักอะไรก็รักของเปลี่ยนแปลงนะเห็นมัย โกรธอะไรก็โกรธความเปลี่ยนแปลง หลงอะไรก็หลงความเปลี่ยนแปลง ดีใจเสียใจก็ดีใจเสียใจกับความเปลี่ยนแปลงจากจนมารวยเห็นมัยเนี่ยคนจนๆพอมีสตางค์ก็ดีใจแล้วเปลี่ยนแปลง อนิจจังความเปลี่ยนแปลงเนี่ยเสียใจก็เสียใจเพราะเปลี่ยนแปลงเหมือนกันมีแล้วมาจนเห็นมัยเนี่ย อนัตตาท้ายสุดก็ทิ้งเปลี่ยนแปลงดีเปลี่ยนแปลงไม่ดีมันก็อนัตตาว่างเปล่าเราเลยไปหลงม่งมายร้องห่มร้องไห้เสียอกเสียใจหรือหลงดีใจมันก็มีค่าเท่ากันเพราะยึดติดอันเดียวกันตอนนี้อยู่ที่เรามาทำความรู้ความเห็นมาทำความเข้าใจถึง

ความว่างไว้ เราเห็นอะไรก็เห็นว่างไม่มีอะไรเพราะถ้าใครบอกว่าท่านเห็นไอ้โน้นเห็นไอ้โน้เห็นเอา
ความเห็นมาให้เป็นตัวเป็นตนใหม่ไม่มีนั่นนะมันเป็นนามธรรมอยู่ที่จิตเพราะคิดนึกไปเองปรุงแต่งไปเอง
สร้างภาพไปเองต้องว่าอย่างนี้เราต้องเอาความรู้สึกนึกคิดมาสอนใจเองว่าสิ่งที่เราคิดนึกจะคิดได้เนี่ยที่
อาตมาเคยบอกไว้เนี่ยชีวิตที่แท้คือการทำงานนอกนั้นเป็นความฝัน การปฏิบัติธรรมเพื่อพระนิพพานเป็น
การทำความฝันให้

เป็นจริงเนี่ยคิดนะ ขณะที่เราคิดเนี่ยทั้งที่ตื่นอยู่นะไม่ได้หลับนะนั่นนะก็เป็นความฝันเท่านั้นเอง(หัวเราะ)
เพราะยังไม่ได้ลงมือทำจะเป็นจริงเป็นจังได้ยังไงแล้วเมื่อมันไม่ได้เป็นจริงเป็นจังแล้วเราก็คว่าน้ำไหล
เพราะอะไร นั่งฝันฝันนอนฝันละเมอเพื่อพักอีกต่างหากเนี่ยยากขนาดไหนพวกโยมก็ยว่ามันยากใช้พวก
นี้ทำไม่มันง่ายเหลือเกินแต่ทำไมพอให้จิตว่างทำไมมันยากๆๆ(หัวเราะ)ก็เปลี่ยนยากเป็นง่ายนั่นนะทั้งยาก
และง่ายให้มันว่างไปให้หมดยากก็ว่างจะน้อยหรือมากเหมือนเรามีสังฆญาติมากมีสังฆญาติน้อยมันก็ต้อง
ว่างหมดต้องว่าอย่างนี้รับรู้อย่างนี้รับเก็บต่างกันคนต่างเกิดต่างแก่ต่างเจ็บต่างตายตายแล้วต่างคนต่างไปเนี่ยเราก้
ว่างไปด้วยกันที่เราก้มีนั่นมีนี่เนี่ยศุภราบรรดาศักดิ์เนี่ยอาตมาเพิ่งเอามาลงความจริงพิจารณาหลายปี
แล้ว พอเราอยู่เฉยๆก็ยังไม่มียศไม่ศักดิ์เราก้มียศเพียงแต่ว่าเป็นลูกเขาเท่านั้นเองเขาก็เรียกลูกนั่นลูกนี่นั่น
นะพอมีน้องออกมาก็ได้ยศเป็นที่เขาแล้วเนี่ยเป็นที่น้องเกิดขึ้นแล้วศุภราบรรดาศักดิ์(หัวเราะ)เป็นปู่เป็นย่า
เป็นตาเป็นยายต่อไปเนี่ยยศมันขึ้น พระพุทธเจ้าจึงว่ามีลาภเสื่อมลาภมียศเสื่อมยศอาตมาก็พิจารณาเอ๊ะ!
แล้วไอ้พวกที่ไม่ได้รับราชการมันจะมียศได้ยังไงมันก็พิจารณาไปมันก็อ้อ! เลยเนี่ยเรามีพี่มีน้องหรือเปล่า? มี
นั่นนะยศของความเป็นที่เป็นที่นั่นนั่นเนี่ยยศของพวกเราเพราะเขาแต่งตั้งให้เราเป็นที่แล้วนั่นแหละเรา
เป็นน้องเขาแล้วเพราะฉะนั้นอนิจจังไม่เที่ยงเนี่ยเราจะรู้ความจริงว่าเออ! ธรรมะธรรมชาติที่พระองค์ตรัส
เป็นความจริงหมดใครคัดค้านพระองค์ไม่ได้เลยเนี่ยเราจะหาข้อบกพร่องสักนิดสักหน่อยเนี่ยก็ไม่พบไม่เจอ
เนี่ยแสดงถึงพระปรีชาญาณ สัพพัญญุตญาณ อเนาวรญาณของพระพุทธเจ้ามีมากมายไม่ให้อวดชายพุทธ
ญาณไปได้ต้องว่าอย่างนี้ เพราะฉะนั้นเราก้ต้องเจริญรอยตามแล้วคือตามรู้ตามเห็นว่าเออ! สิ่งที่พระองค์
แสดงไว้เป็นอย่างนี้จริงๆพระองค์ไม่ได้แทรกกล่าวเท็จใดๆไม่ได้คิดอย่างที่พวกเราคิดเลยพระองค์มี
ความรู้รู้สึกสำนึกพระองค์อยู่เสมอมีจิตปราณีต่อละเอียดยรอบครอบกว่าพวกเราหลายร้อยหลายล้านเท่าเรา
เนี่ยยังหยาบมากความรู้แค่เนี่ยเอาตัวรอดได้ก็บุญรักษาแล้วต้องว่าอย่างนี้แต่พระองค์เนี่ยคิดเผื่อคนอื่น คิด
ประโยชน์ปัจจุบันให้คนอื่น ประโยชน์ชาตินี้ประโยชน์ชาติหน้าให้คนอื่นอีกเนี่ยเห็นมั๊ย ประโยชน์อย่างยิ่งคือ
พระนิพพานสูงเลยพระองค์สอนประโยชน์สามอย่างเลย เพราะฉะนั้นเมื่อพระองค์เนี่ยเป็นผู้ที่คิดพระองค์
ได้ประโยชน์สุขแล้วพระองค์ได้สำเร็จเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วพระองค์ก็ยังไม่มาสอนมนุษย์พรหมเทพ
เทวดาทั้งหลายให้รู้ตามอีก ถ้าไม่มีการเทศนาไม่มีการแนะนำสั่งสอนไม่เอาความรู้มาสอนเขาถ้าเขาไม่
ยอมรับเขาก็ว่าพระองค์คิดไปคนเดียวแต่เมื่อพระองค์รู้แล้วพระองค์ก็มาสอนให้ทำตามเนี่ยใช้อาการที่
ยอมรับทำตามก็เกิดมีผลตามขึ้นมาเนี่ยให้ทุกคนยอมรับว่าเออ! เนี่ยพระองค์ตรัสรู้จริงสิ่งที่พระองค์มาสอน
เนี่ยพระองค์เอาความจริงมาสอนทั้งหมดไม่ได้มาปกปิดมิดเม็ดเม็ดไม่ได้มาล่อลวงไม่ได้มาให้เสียเวลาหรือมา
เอาเงินเอาทองเอาข้าวเอาของอะไรไม่ได้มาเอาปัจจัย๔ ของพวกเรา แต่เวลาเราถวายปัจจัย๔ เราก้ก็นึกว่า

เราเอามาโมทนาบูชามุทิตาพลอยยินดีกับความรู้ความสามารถบารมี อุปบารมี ปรมัตถบารมี ความดีของพระองค์ที่พระองค์มีอยู่ขอให้ข้าพระพุทธเจ้ามีส่วนในความดีนั้นๆ ให้มีส่วนแห่งความพันทุกข์ก็คือความว่างนั้นนะความจริงเราให้ก็ถวายปัจจัย๔ ปัจจัย๕ก็ว่างไปจากเราแล้ว แต่เราไม่รู้เองเราก็หวังอธิษฐานไปโน่นไปนี่อะไรก็ไม่รู้(หัวเราะ)อยากได้สามีภรรยาทรัพย์สินสมบัติอะไรมากมายมหาศาลโน่น แต่ไม่ได้นึกว่าสิ่งที่เราทำไปเนี่ยว่างไปแล้วนะพระองค์สอนว่าให้ทานก็เพื่อให้รู้จักความว่าง สอนให้รักษาศีลก็ได้ละเว้นๆ

แล้วก็จะได้ว่าง จะได้ไม่มีเวรไม่มีกรรมกับใครๆเนี่ย พระองค์สอนให้ประพัตติเนกขัมมะอดใจในทานในศีลให้มีจิตของเราเนี่ยให้ทรงทานนะทรงทานทรงศีลมันจะได้ว่าง เมื่อเราทรงความว่างได้แล้วที่นี้เราก็เนกขัมมะอดใจได้แล้วมันก็ถึงเราไม่อดใจก็เหมือนอดใจแต่เราทำจนเคยตัวแล้วความเคยชินเกิดขึ้นแล้วความชำนาญในทานในศีลในเนกขัมมะคือการอดใจได้แล้วนี่จะเป็นประโยชน์ ที่นี้ก็มีปัญญาๆพระองค์ก็ให้มาพิจารณาปัญญาคือเหตุผลที่ถูกต้องในทานในศีลอีกในเนกขัมมะด้วยต้องว่าอย่างนี้แล้วก็ปัญญานั้นก็เพื่อทานเพื่อศีลเพื่อเนกขัมมะก็เพื่อว่างนั่นเอง เมื่อมันรู้เหตุผลแล้วก็รู้ว่างต้องเอาว่างจากรู้ยาไปยึดติดในรู้ อ้อ วิริยะเพียรเพียรในทานในศีลในเนกขัมมะก็เพื่อว่างอีกเพียรในการให้ทานให้แล้วให้อีกก็ว่างไปเรื่อยๆ แต่เรายังไม่เห็นความว่างเลยนี่ว่าความว่างมันยากแต่ความจริงไอ้ตัวว่างก็คือตัวให้ตัวทานนั้นแหละตัวว่างตัวศีลเนี่ยละเว้นไม่ฆ่าสัตว์ลักทรัพย์ไม่ประพัตติผิดกาเมไม่มุสาไม่กินเหล้าเมาเมาก็ว่างหมดไอ้พวกนี้เราไม่ได้ไปสร้างกรรมทำผิดกับใครเนี่ยวิริยะเพียรว่าง ชันติดอดทนในเพื่อทานเพื่อศีลก็เพื่อว่างไปอีกยิ่งทนมากเท่าไรก็ยิ่งต้องว่างมากเท่านั้น หลายชั้นเลยเห็นมัยพระองค์วางแนวไว้มากมายเลยเนี่ยสรุปลงมาเพื่อความว่างอย่างเดียวไอ้ส่วนนั้นเป็นส่วนประกอบทั้งหมดเลยแต่ถ้าเราว่างๆอย่างเดียวเนี่ยเอาตัวตรงเลยตัวสั้นเลยหมายถึงว่าทางลัดแน่นอนเห็นมัย ชันติดอดทนก็ในทานในศีลก็เพื่อว่าง สัจจะความจริงใจในทานในศีลก็เพื่อว่างเนี่ยเป็นส่วนประกอบต้องมีความจริงใจด้วยนะให้ด้วยความจริงใจแล้วก็มันจะได้ว่างไปจากเรา ถ้ามีอยู่กับเราก็จะเป็นทุกข์กับมันเดี่ยวจะเน่าจะเสียหายไม่มีประโยชน์เนี่ย พระองค์สอนในสิ่งที่เหลือกินเหลือใช้เหมือนปลูกผลไม้ไว้มากมายเราก็กินจนเหลือเพื่อแล้วนก หนู ฎีกหรือเราขายเราเอาไปให้ทานเขานั้นนะไม่เสียประโยชน์เพราะอะไรจึงไม่เสียประโยชน์เพราะกว่าผลไม้เหล่านี้มันจะผ่านฤดูกาลมาหลายปีหลายสิบปีจนให้ดอกให้ผลแล้วเรายังไม่กินไม่ใช้แล้วไม่เอามาทำประโยชน์เนี่ยเราก็งงเท่านั้นเนี่ย ต้องว่างั้นนั่นปล่อยให้มันเสียมันหายทำให้ไม่ได้กินไม่ได้ใช้ไม่มีประโยชน์กับใครเนี่ยพระองค์สอนให้มาให้ทาน เราก็ก่อนเราเหลือกินเหลือใช้เราก็กินให้ทานเราก็กินไม่ทุกข์ไม่โทษแบ่งแจกแบ่งปันความสุขแล้วไอ้ความสงบสุขก็เกิดขึ้นไม่มีใครมาเบียดเบียนเราๆเก็บเอาไว้มากมายเราแบ่งแจกนั้นนะ เราก็กินไม่ทุกข์เขาก็ไม่มีทุกข์ทั้งสองฝ่ายก็ไม่มีทุกข์เพราะต่างคนต่างเอื้อเพื่อเผื่อแผ่กันเนี่ยด้วยทานอันนี้ ด้วยศีลการละเว้นไม่เบียดเบียนไม่พยาบาทอาฆาตทำร้ายซึ่งกันและกันเราก็จะอยู่เย็นเป็นสุข ตั้งหน้าตั้งตาทำมาหากินกันไปแล้วมันก็มีสุขกายสบายใจ ถึงแต่ร้อนฝนตกฤดูร้อนฤดูหนาวมันก็อยู่เย็นเป็นสุขอยู่ได้เพราะความสุขใจสบายใจ ถ้ามันไม่มีกินไม่มีใช้มันก็ทุกข์ร้อนอยู่แล้วนะยังไม่ทันโดนแดดมันก็ร้อนไม่ทันโดนหนาวก็หนาวเนี่ยเห็นมัยมันทั้งหนาวทั้งร้อนเลยทั้งทุกข์ทั้งยากทั้งลำบากอีกดับเบิลเลยต้องว่าอย่างนี้เรา

ต้องคิดกลับไปกลับมาทั้งเหตุทั้งผลอย่างนี้แหละเขาถึงเรียกว่าปัญญา ปัญญาคือเหตุผลที่ถูกต้องต้องพิจารณาแบบนี้ ถ้าเราไม่พิจารณาแบบนี้ยังๆดักดานอีกนานโง่อีกนานต้องว่าอย่างนี้ยังไม่เห็นทุกข์ยังไม่เห็นโทษหรือทุกข์ข้อแรกยังไม่ผ่านเลยพระพุทธเจ้าสอนให้กำหนดรู้ทุกข์ข้อแรกเลยเนี่ย ถ้าเรายังไม่รู้จักทุกข์ที่แท้จริงเนี่ยทำจิตให้ว่างพ้นทุกข์ไม่ได้หรือเนี่ยยังไม่ผ่าน มาเจอข้อสองสมุทัยคือต้นหาความอยากเป็นของควรละเนี่ย ถ้าเรายังให้ทานไม่ได้ยึดเหนี่ยวเอาไว้อย่างนี้ของข้าใครอย่าแตะเนี่ยพวกเนี่ยเสร็จเลย

ละเว้นไม่ได้ทุกข์จมอยู่กับความทุกข์นั้นนะทั้งวันทั้งคืนกลัวใครจะขโมยใจมาลักมาปล้นอีกเนี่ยทุกข์หลายต่อเนี่ยเห็นมัยเราต้องพิจารณาตามแนวทางที่พระองค์แสดงไว้เนี่ยเห็นมัยทางก็คือมรรคนั้นโง่ มรรคคือหนทางพ้นทุกข์เนี่ยเป็นแบบเนี่ยเราต้องคิดง่ายๆอย่างชื้ออย่างตรงเลยไม่ต้องปรุงแต่งคิดอย่างแบบดาสีตาสาชาวบ้านธรรมดาเนี่ยแหละ ใครฟังรู้เรื่องก็เข้าใจมรรคแนวทางของพระพุทธเจ้าได้ไม่จำเป็นต้องไปเรียนมหาวิทยาลัยลงมหาวิทยาลัยด๊อกเตอร์ปริญญาหมาใหญ่พวกนั้นไม่ต้อง เนี่ยเรียนรู้แค่นี้อแล้วเรียนทางแห่งความพ้นทุกข์เราจะได้ไม่วุ่นวายไม่ต้องไปสร้างปัญหาให้ใครแล้วใครก็ไม่สร้างปัญหาให้เรา เรามีทั้งทานมีทั้งศีลแล้วมีทั้งเนกขัมมะอดใจได้ยังมีความเพียรเพื่อทานเพื่อศีลอยู่เสมอกองที่อย่างเนี่ยไม่มีใครมายุ่งกับเราหรือเรียกว่าวงจรชีวิตของเราบริสุทธิ์เลยต้องว่าอย่างนี้ เพราะเรามุ่งเพื่อความว่างอย่างเดียวเรารู้เราตั้งใจเจตนาไว้สูงเลยว่าง ว่างเพื่อพระนิพพานไม่ใช่ว่างเพื่ออะไร ไม่ต้องมาเวียนว่ายตายเกิดไม่ต้องมาแก่มาเจ็บมาตายเนี่ยมาเลี้ยงลูกเลี้ยงหลานอะไรกันเนี่ยวุ่นวุ่นวายอะไรกันเนี่ย ได้พวกเลี้ยงลูกเลี้ยงหลานเนี่ยเลี้ยงมันยากนะมันก็ยังไม่เห็นทุกข์เลย(หัวเราะ)แล้วพอพระอาจารย์บอกโยมทำใจให้ว่างมันทำใจกันว่างไม่ได้เนี่ยมาเถียงพระอาจารย์กันอีกว่าว่างมันยากๆแต่มันเลี้ยงตัวเลี้ยงครอบครัวเลี้ยงลูกเลี้ยงหลานมันง่ายมันไม่รู้เลยว่าเนี่ยอ้อ! เนี่ยทุกข์ ทุกข์แก่ ทางภาคเหนือเขาเรียกทุกข์แก่ทุกข์มากเนี่ยมันยังไม่เห็นทุกข์เลยยังไม่เบื่อหน่ายในทุกข์เลยเนี่ย ยังไม่เห็นทุกข์นั้นด้วยต้องว่าอย่างนี้ แล้วจะไปนิพพานได้ยังไงต้องว่าอย่างนี้ไอ้พวกนี้มันจะหอบพลุงพลังกันไปจะไปนิพพานได้ยังไงมันก็ร้องนกร้องไห้คัดค้านตีทุบกองบังคับ ยังไงมันก็ไปไม่ได้เพราะมันอยู่ที่ใจไม่ได้อยู่ที่ตัวเนี่ยไม่ใช่หัวไม่ใช่ความต้องมาบังคับขู่เข็ญกันอย่างนั้น ถ้าเราถึงขนาดให้เขาบังคับก็แสดงว่าเนี่ยเราเหมือนวัวเหมือนควายเอาวัวเอาควายมาสอนเป็นครูเป็นอาจารย์เราอีกต้องบอกอย่างนี้มาขูจิตเราเลยว่าเนี่ยมึงโง่เหมือนวัวเหมือนควายไม่รู้เรื่องเลยเนี่ยพระอาจารย์ว่าให้ว่างเนี่ยเพื่อให้พ้นทุกข์ ตัวเองก็อยากพ้นทุกข์นะไม่ใช่ไม่อยาก(หัวเราะ)แต่มันทำใจไม่ได้เราก็จะได้อ้อ! ไอ้ความพ้นทุกข์มันอยู่ที่ไหน? อยู่ที่ใจไม่ใช่อยู่ที่ลูกที่หลานอยู่ที่ภรรยาสามีทรัพย์สินสมบัติ เนี่ยมันอยู่ที่ใจเราเนี่ยทำใจว่างเฉยๆไม่เสียสึกบาท ไม่ต้องเสียเวลาอะไรด้วย เนี่ยมันยังคิดกันไม่ได้เลยแล้วยังจะมาบอกว่าากๆมาที่ไหวก็ยากๆ(หัวเราะ)แต่เวลาที่มันไปทนทุกข์ทรมานมันง่ายเหลือเกินพระอาจารย์เนี่ยต้องยิ้มหัวเราะใส่หัวมันเนี่ยเพราะเอ็งมันโง่แล้วอวดฉลาดนึกว่ามึงเก่งกว่านี้มึงไปนิพพานกันหมดแล้วเนี่ยไม่ต้องมาให้พระอาจารย์สอนหรือไอ้พวกนี้ เพราะฉะนั้นเรารู้แล้วต้องมาพิจารณาธรรมะเป็นธรรมชาติจริงๆไม่ได้ฝืนธรรมชาติเลยอย่างชื้ออย่างตรงเลยเนี่ยที่พระอาจารย์พูดมาเนี่ยตามแบบแผนตามแนวทางของ

พระพุทธเจ้าง่าย ๆ ที่พระองค์ว่าเด็กสาวคนตัดฟืนไม่รู้หนังสือก็เป็นสาวกของพระองค์ได้เนี่ยก็ เพราะว่ามันไม่เกี่ยวกับการเรียนการศึกษาแบบนั้น เกี่ยวกับการทำใจว่างต่างหาก ถ้าเด็กเล็กมันทำใจว่าง ได้ก็โอเคเนี่ย สาวกก็เป็นพระอรหันต์ได้เนี่ย โสดา สกิทาคา อนาคา อรหันต์ได้ไม่ใช่ดอกเตอร์แล้วก็ไม่ไปถึงไหนเลย ดอกเตอร์หมาใหญ่เนี่ยก็อยู่ตามใต้ถุนต่อไปเนี่ย มึงไม่ได้ขึ้นข้างบนบ้าน(หัวเราะ) หอกไม่ต้อง พุดถึงนิพพานด้วยไอ้พวกดอกเตอร์พวกหมาใหญ่เนี่ย มึงอยู่ข้างล่างโน้น ไอ้พวกนี้จิตว่างมันอยู่ข้างบน (หัวเราะ) เราต้องขู่ว่าเราเอามาสอนใจเราๆจะได้ไม่เป็นทุกข์เดือดร้อนไม่ต้องไปน้อยเหนือต่ำใจเราเนี่ยอยู่ บนบ้านไอ้พวกมึงอยู่ใต้ถุนนะพวกหมาเนี่ย(หัวเราะ) แต่เดี๋ยวนี้เขาขยับถ้าเป็นหมาเล็กหมาน้อยเดี๋ยวนี้ราคา

แพงเนี่ยเห็นมัย ไอ้พวกนั้นขนาดหมายังมีบุญเลยเพราะอะไรก็คนเลี้ยงมันมีทานมีศีลให้มันกินทุกวันเลย เนี่ยเห็นมัยมันก็เลยมาอยู่เท่ากับคนเลยเห็นมัย แล้วถ้ามันไม่คือไม่ชนไม่อุจจาระปัสสาวะเรียรายมันก็ไม่ ถูกเขียนไม่ถูกตีไม่ถูกทำร้ายเห็นมัย เพราะว่าเจ้าของมันมีเมตตากรุณา มีมุทิตาพลอยยินดีกับมันให้มันกิน ทุกวันอุเบกขามันจะขี้จะเยี่ยวก็เคยเนี่ยมันดีเห็นมัยเนี่ยหมาคุณนี้สมัยนี้เนี่ยเขาเลี้ยงกันตัวหลายตั้งคี่นี้ไอ้ พวกเนี่ย แล้วไอ้พวกดอกเตอร์หมาใหญ่เนี่ย มึงเลี้ยงไม่ได้หรอกต้องอยู่ข้างล่างเดี๋ยวไปพัดเขาเข้าเขากลับ ต้องสร้างกรงขังให้มันอยู่อีก(หัวเราะ) เนี่ยเราต้องคิดพิจารณาอย่างๆอย่างนี้ สัจจะมีความจริงใจในทานใน ศีลก็เพื่อว่าง อธิษฐานปรารถนาในทานในศีลก็เพื่อว่าง อุเบกขาที่หลังเมตตา รักใคร่ในทานในศีลก็เพื่อว่าง อุเบกขาได้แล้วก็หมดเลยว่างทั้งหมดทั้งภายในภายนอกเนี่ยแล้วก็ไม่ยากแล้วทีเนี่ย มันขึ้นอยู่กับจิต วิญญาณของเราเองว่าเราเนี่ยจิตวิญญาณเราเนี่ยจะให้ว่างได้หรือเปล่าหรือจะต้องเป็นอสุรกายไปโผล่ที่ นั้นไปโผล่ที่นี้ เนี่ยต้องเตือนตัวเองไปเป็นผีไปนั้นที่นี้ไปหลอกไปหลอนเขาไปกินดินบนเขาให้เขาเป็นทุกข์ อีกเนี่ยเหมือนกับคนหลอกหลวงไปหลอกหลวงเขาประจำที่นิสัยไอ้คนหลอกหลวงเขาไม่ให้มันกินมันกินไม่ได้ เขาก็ไปหาที่อื่นแล้วเนี่ยไปต่างประทศต่างประเทศโน้นต้องว่าอย่างนี้เนี่ยคนหลอกหลวงต้องว่าอย่างนี้นั้นนะ พวกดอกเตอร์หมาใหญ่มันอยู่ใต้ถุนไม่ได้ข้างมันไม่ได้ต้องปล่อยไปตามเดี๋ยวมันก็ต้องโดนใครเก็บนี่เป็น ธรรมชาติธรรมดาของสัตว์ แต่เราก็พิจารณาเอามาเป็นธรรมะพลิกโลกเอามาเป็นธรรมต้องว่าอย่างนี้หรือ พลิกวิกฤตมาเป็นโอกาสว่าไอ้! โอกาสว่างเรามีเยอะแยะทำไมไม่ถือเอาเวลาไปทำการงานเสือกขยัน (หัวเราะ) แล้วจะไปว่างนั้นนะเราทำการงานคือการปฏิบัติธรรมเพราะอะไร เพราะงานทุกชนิดทุก ประเภททุกอย่างต้องทำด้วยปัญญาก็เป็นปัญญาบารมี ทำด้วยความขยันก็เป็นวิริยะบารมี ทำด้วยความ อุตหนักก็เป็นขันติบารมี ทำด้วยความจริงใจก็เป็นสัจจะบารมี ทำเพื่อปรารถนาให้งานสำเร็จก็เป็นอธิษฐาน บารมี ทำด้วยใจรักก็เป็นเมตตาบารมี เมื่อสำเร็จแล้วก็ว่างเฉยก็เป็นอุเบกขาบารมีแล้วเอาไปขายไปให้ทาน ก็เป็นทานบารมี ขณะที่ปฏิบัติงานเราอดใจได้ก็เป็นเนกขัมมะแล้ว ขณะที่เราทำงานไม่ได้ไประรานใครศีล บารมีของเราก็มีครบถ้วน ถ้าขณะทำเล็ดตกยางออกก็เป็นอุปัชฌาย์บารมี ขณะหิวเป็นลมเป็นแรงลี้มเป็นลี้ม ตายแต่ไม่ตายก็เป็นปรมัตถบารมีเพราะเราตั้งใจไม่ตายไม่เลิกต้องว่าอย่างนี้ ต้องคิดไว้ก่อน

เพราะฉะนั้นทาน ศีล ภาวนาอยู่ที่ใจไม่ได้อยู่ที่วัตถุข้าวของเงินทองไม่ต้องเสียเงินเสียทองอะไรเลย แต่ก็ยังว่ายาก แต่ที่ไปซื้อเขาไปเอานั่นเอานี้แหม! มันไม่เห็นความว่างไม่เห็นความทุกข์ยากลำบากเลยกว่า จะได้มาซื้อนั่นซื้อนี้ทำนั่นทำนี่ อดตาหลับขับตานอนมา ต้องผ่านร้อนผ่านเย็นหนาวหิวกระหายตากแดด

อะไรเนี่ยพวกเนี่ยไม่เห็นแล้วก็มาว่ายากๆอะไรเนี่ยพระอาจารย์สอนให้จิตว่าง แต่ถ้าบางคนมัน
 เถียงแล้วจะเอาอะไรกิน(หัวเราะ)เราก็ต้องรู้จักชิ รู้จักอะไร? หมายถึงว่าเราต้องรู้ว่าเราเกิดมาเนี่ยเพื่อทำ
 หน้าที่ของความเป็นพ่อ เป็นแม่ เป็นภรรยา เป็นบุตรสามีอะไรพวกเนี่ยต้องทำไปตามหน้าที่ของเราพ้นจาก
 หน้าที่เราก็ว่างแล้ว แล้วกายกรรมของเราก็เกิดมาใช้กรรมมือตีนก็ต้องทำงานแล้ว ใจนี้ไม่ทำงานแล้วจะเอา
 อะไรกินเนี่ยต้องรู้จักหน้าที่แล้วเกิดมาใช้กรรมใช้กายกรรม วจีกรรม มโนกรรม ปากต้องพูดจิตต้องคิดนึก
 กายต้องไม่ฆ่าสัตว์ลักทรัพย์ไม่ประพฤติผิดในกาม วจีกรรมต้องไม่พูดมุสาวาท ไม่พูดส่อเสียด คำว่าไม่พูด
 ส่อเสียดก็คือไม่ไปทำลายประโยชน์หรือไปให้เขาเกลียดกันให้เขารักกันนั่นนะผิด เขาเรียกส่อเสียด ไม่พูด
 คำหยาบ

คายกับไม่พูดเพื่อเจอเหตุโหล่นี่วจีกรรมเราต้องละต้องเว้นแล้วเราก็จะได้ไม่มีเวรไม่มีกรรม มโนกรรม
 ต้องไม่โลภไม่อยากได้ของคนอื่นไม่มีความพยาบาทอาฆาตแค้นใครไม่เห็นผิดจากคลองธรรมที่ชอบเห็นว่า
 บุญบาปไม่มีการทำดีทำชั่วไม่มีผลเนี่ยเขาเรียกว่ามิจจาทิฎฐิ เพราะฉะนั้นเมื่อเราทำดีแล้วมันต้องได้ดีแน่
 ไม่ได้ชั่ว ใจทำชั่วแล้วจะมาได้ดีเป็นไปไม่ได้แต่ว่าความลับไม่มีในโลกต้องว่าอย่างนี้ ตัวเราก็โกหกตัวเอง
 ไม่ได้เพราะตัวเราก็รู้ที่อยู่อันไหนจริงอันไหนไม่จริงอันไหนผิดอันไหนถูกอยู่ที่ตัวเรานั้นแหละ ถ้าตัวเราเอง
 ยังไม่ยอมรับตัวเองเลยแล้วเราจะให้ใครมายอมรับเราต้องถามอย่างนี้ ใครๆเขาก็ไม่อยากจะเชื่อใครเขาก็กลัว
 ถูกหลอกเนี่ยเพราะฉะนั้นเราก็ต้องรู้ต้องยอมรับว่าตัวเองอันไหนผิดอันไหนถูกต้องรักษากฎระเบียบในศีลใน
 ธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีหรือพระธรรมพระวินัยที่พระองค์แสดงไว้หมวดนั้นหมวดนี้เนี่ยพระองค์แสดง
 ไว้เป็นหมวดๆก็เพื่อง่าย ง่ายแก่การศึกษาและจดจำหมวดนั้นหมวดนี้ไม่ใช่ที่เราต้องเอาที่เดียวหมด แต่ถ้า
 เอาที่เดียวหมดนั่นนะแสดงว่ากำลังเราเยอะ กำลังสติปัญญาความเพียรความสามารถเรามาก ที่สามารถ
 สรุปรวมอย่างเดียวกว้าง ลงกว้างหมด เกมส์หมดทั้งโลกเลยทั้งมนุษย์โลก เทวโลก มารโลก พรหมโลก หมื่น
 โลกธาตุแดนโกฏจักรวาลเนี่ยสรุปลงกว้างเกลี้ยงเลย เนี่ยสรุปลงง่ายตายเนี่ยมรรคสมังคีย์เป็นหนึ่งในต้องลงใน
 ความว่างนั่นนะจึงจะถูก ถ้าไปสมังคีย์ที่นั่นที่นี้ละก็พระอาจารย์ว่าไม่ใช่ทางของพระพุทธเจ้า เพราะฉะนั้น
 เราต้องรู้อย่างนี้ เมื่อรู้เราเข้าใจแล้วในรู้แล้วเราชำนาญในความรู้แล้วเราก็รู้แล้วละไม่ได้ยึดติดในรู้นั้นด้วย
 เหมือนคนอ่านหนังสือแล้วจะต้องไปท่องไปจำมันอีกหรือเปล่าก็ไม่มี ที่แรกก็ใช้สติปัญญาความจดความจำ
 เพราะเรายังไม่รู้ แต่เราอยากรู้เราก็ต้องจดต้องจำ ใช้สติปัญญาความจำได้หมายรู้ พอรู้แล้วเราก็รู้จักใช้มาผสม
 อักขระพยัญชนะมาผสมกันอ่านเป็นคำพูดหรือเป็นสมัญญาสมมุติในโลกเขาเรียกกันอย่างไรนั่นแหละก็
 เป็นปัญญา รู้จักมาผสมเป็นคำพูดเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ที่หลังเราผสมจนชำนาญแล้วเห็นก็รู้เลยเนี่ยเขาเรียก
 วิมุติหลุดพ้นเนี่ยพอเห็นก็รู้เลยวิมุติไม่ต้องไปจำมัน วิมุติดีสละเกิดขึ้นแล้วที่นี้เป็นวิมุติญาณทัสสนะสาระ
 อีการหลุดพ้นจากความรู้ที่พระองค์เรียกว่าวิมุติญาณทัสสนะสาระคือสาระในความรู้ให้วิมุติ
 หลุดพ้นจากวิมุติญาณทัสสนะสาระคือสาระธรรมที่เป็นญาณความรู้ให้วิมุติหลุดพ้นคือให้รู้นั่นเอง
 ประมวลมาใช้คำว่ารู้นั้น สิ่งที่เรารู้อันหนึ่งให้ว่างจากรู้อันหนึ่ง รู้นั้นจึงว่ารู้นั้นเนี่ยตอนนีเราจะใช้ก็ตอนที่เรา
 จะนิพพานแล้ว แต่ตอนที่เรายังเป็นอยู่เราก็ใช้รู้อีกก่อน ใช้วิมุติญาณทัสสนะสาระเนี่ยที่พระองค์แสดงไว้เป็น
 ชั้นเป็นตอนเนี่ย ทีนี้ถ้าเราจับแนวทางได้เรารู้แล้วก็ไม่ยากแล้ว เพราะเรารู้เราเข้าใจแล้วเราพิจารณาเห็น

แล้วเข้าใจนำความรู้สึกนึกคิดตามแนวทางที่พระองค์วางไว้ครบถ้วนแล้วที่นี้สัมมาทิฐิที่เคยเห็นๆ อะไรได้ยินอะไรนะเห็นว่างรู้ว่างทั้งหมดเห็นใหม่มาสรุปแนวทางมรรคทั้งหมดมรรคเป็นต้นเหตุมรรคคือหนทางที่พระองค์แสดงไว้จะมีหลายนัยที่พระองค์ว่ามีตั้งร้อยนัยพันนัยที่นี้ความเป็นไปที่เรารู้มาถึงระดับวิมุตติญาณทัสนะสาระแล้วเนี่ย สัมมาทิฐิเห็นชอบก็ไม่มีความเห็นแล้วว่างแล้วเพราะเราจะนิพพานแล้วตอนนี้(หัวเราะ)เนี่ยเอามาใช้ตอนนิพพานเนี่ยเห็นว่างไม่เห็นแล้ว สัมมาสังกัปป์ไปดำริชอบก็ดำริว่างแล้วไม่มีการดำริอย่างนั้นอย่างนี้ไม่มีแล้วว่าง สัมมาวาจาการพูดจาชอบก็ต้องพูดกับคนนั้นคนนี้ไม่มีการพูดกับใครแล้วเราว่างแล้วเป็นว่างเฉพาะตนด้วยเป็นปัจเจกตั้งแล้วตอนนี้ การงานชอบการงานที่เคยสร้างเคยทำ

มากี่ว่างอีกไม่ต้องทำแล้วเพราะเราทำมาเสร็จงานแล้วไม่มีงานอะไรจะให้ทำแล้วเนี่ยจึงว่าง การงานจึงว่าง สัมมาอาชีโวอาชีพอชอบก็ทำเลี้ยงตัวเลี้ยงครอบครัวมาแล้วถึงเวลาจะตายแล้วไม่มีการทำอีกว่างอาชีโวเนี่ยอาชีพอที่ชอบๆ เนี่ยก็ต้องว่างเพราะเราจะไปนิพพานแล้ว สัมมาวาจาไม่เพียรพยายามชอบเพียงอย่างนั้นอย่างนี้เพียรทั้งวันทั้งคืนเพื่อให้เกิดมรรคเกิดผลเกิดข้าวปลาอาหาร ผ้านุ่งผ้าห่ม ที่อยู่ที่อาศัย ยารักษาโรคเราจะไปนิพพานแล้วว่างสัมมาวาจาไม่เพียรพยายามชอบก็ว่างหมด สัมมาสติระลึกชอบได้! ระลึกมาเยอะเยาะแล้วว่าง ไม่มีการระลึกแล้วตอนเนี่ยรู้อย่างเดียว คำว่ารู้อย่างเดียวคือสัมปชัญญะรู้จิตรู้สติ รู้ว่าง สตินี้แหละที่อาตมาเคยพูดเคยบอกไว้ นั่นแหละ ครูบาอาจารย์ทั่วโลกสอนให้เจริญสติอบรมสติแล้วก็ไม่มีชี้โทษของสติให้รู้ว่า ถ้าสติกับสัมปชัญญะเป็นธรรมมีอุปการะมาก ที่เป็นธรรมมีอุปการะมากก็คือต้องระลึกถึงแต่เรื่องศีลเรื่องธรรมเท่านั้นจึงจะเป็นผู้แก้แค้นล้างล้างอาชญาในธรรม มีปัญญาในธรรม มีญาณรู้ในธรรมเนี่ย แต่ถ้าสติไประลึกถึงรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณณ์เนี่ยสติตัวเนี่ยพาจิตวิญญานโยมไปท่องเที่ยวท่องเที่ยวในรูป ท่องเที่ยวในเสียง ในกลิ่น ในรส ในโผฏฐัพพะ ในธรรมารมณณ์ท่องเที่ยวไปไกลเลยถึงต่างประเทศนอกประเทศจนสวรรคพรหมอะไรไปโน้นนะแต่ไม่มาระลึกถึงเรื่องศีลเรื่องธรรมเพื่อพระนิพพานไฉ่สติตัวเนี่ยพาจิตวิญญานของโยมไปเวียนว้ายตายเกิดมากมาย เพราะฉะนั้นเราต้องตัดทิ้งเลย ไม่มีการระลึกชอบอีกแล้วไฉ่ที่เคยระลึกชอบไปนั้นไปนี้เล็ก ว่าง สติการระลึกชอบนี้ว่างเลยไม่มีการระลึกมันอีกเนี่ยตอนนี้ แล้วสติไม่มีแล้วทำยังไง ก็มีสัมปชัญญะรู้จิตรู้สติเนี่ยแล้วก็สัมมาทิฐิเห็นชอบ สัมมาสมาธิตั้งใจมั่นชอบเราก็ตั่งใจมั่นกับความว่างตั้งใจมั่นกับพระนิพพานแล้วไม่ตั้งมั่นกับใครอื่นไม่ไปตั้งมั่นกับหญิงกับชายไปเที่ยวไปหมั้นเขาไว้อย่างนั้นอย่างนี้แล้วเลิกสัญญาสัญญาอะไรไม่มีแล้วไม่มีตั้งมั่นแล้วเลิกคิดได้จะไปนิพพานแล้วต้องว่างแล้วถ้าไม่ว่างไปนิพพานไม่ได้เนี่ยเพราะฉะนั้นมโนมยิทธิถึงท่านพ่อท่านปู่ท่านตาเนี่ยอุปาทานเจียะทั้งนั้นเลย ระลึกถึงธรรมกายก็นึกถึงลูกแก้วอยากจ๋าอยากกรวยอย่างนั้น อย่างนี้ก็ไปนิพพานไม่ได้เสริมปรุงแต่งไปในทางที่จะร่ำจะรวยเนี่ย เมื่อวิตกวิจารณ์สังขารปรุงแต่งก็ไปนิพพานไม่ได้ต้องจิตว่างแล้วต้องว่างอย่างบริสุทธิ์ด้วยทั้งภายในภายนอกตัวเองก็ต้องไม่รักตัวเองแล้วเนี่ยไฉ่ที่ว่าไปไม่รอดก็เพราะว่ารากเหง้าของอุปาทานก็คือเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขานี้แหละที่เรายังหลงรักกันอยู่ หลงกรรณากันอยู่ หลงมุทิตากันอยู่ หลงอุเบกขาต้องทำอย่างนั้นอย่างนี้อะไรแต่ไม่ทำให้ว่างเพราะฉะนั้น

อุเบกขาก็ต้องว่างเหมือนกันเพราะถึงที่สุดแล้วมันอุเบกขาก็คือว่างแล้วไม่ต้องทำอะไรเนี่ย
 อุเบกขาวางเฉยก็ต้องว่างหมดเลยเฉยเห็นรูปก็เฉย แต่นี่ถ้าเราเอาอุเบกขาอันเดียวขึ้นมาเป็นอุเบกขา
 เจโตวิมุตติเลยอุเบกขาว่างว่างเฉยหมด เห็นรูปก็ว่างเฉย ได้กลิ่นก็ว่างเฉย ได้รู้รสก็ว่างเฉย ได้สัมผัสก็ว่างเฉย
 ได้รู้ธรรมารมณ์ก็ว่างเฉย ว่างเฉยหมดเลยว่างเฉยอย่างบริสุทธิ์ก็เป็นอุเบกขาเจโตวิมุตติ แต่ที่นี้เมตตาถ้ามัน
 เป็นทั้งสองอย่าง ถ้าเป็นเมตตาเจโตวิมุตติก็หลุดพ้นด้วยอำนาจเมตตาก็มี เมตตาคือรักตัวเองมากแล้วรักตา
 รักหูรักจมูกรักลิ้นรักกายรักจิตเนี่ยพระองค์สอนให้แม่เมตตาให้ตัวเองก่อน เราก็ถามตัวเราเองว่าเรารักตัวเร
 เองไหมรักตาเราไหมรักหูรักจมูกรักลิ้นรักแขนรักษาเรามีรักแน่นๆแล้วพระองค์ก็สอนให้แม่เมตตาไปยัง
 มนุษย์อื่นสัตว์อื่น เมื่อเรามีเมตตารักตัวเองแล้วรักคนอื่นแล้วเราจะฆ่าเขาไหม เราจะขโมยของเขาไหม จะ
 ประพฤติผิดบุตตรภรรยาสามีเขาไหม จะโกหกหลอกลวงต้มตุ๋นพาเขากินเหล้าเมายาหรือเปล่า เนี่ยถ้าเรามี
 เมตตาตัวเองแล้วมี

เมตตาคนอื่นแล้วเราก็ไม่กินเหล้าเมายาไม่ชักชวนใครกินเหล้าเมายาศีล๕ ศีล๘ ศีล๑๐ ศีล๒๒๗ของเรา
 บริสุทธิ์แล้ว กรุณาเหมือนกันสงสาร สงสารรูปเราก็ว่าง สงสารเสียงเราก็ว่าง สงสารกลิ่น สงสารรส สงสาร
 โณภูรัฐพะ สงสารธรรมารมณ์เอาสงสารเข้าไปเนี่ยวิธีที่จะแก้ไขเมื่อเราสงสารตัวเองสงสารคนอื่นแล้วเราก็
 ฆ่าใครเขาไหม? ไม่มี สงสารเขาแล้วจะไปฆ่าเขาทำไม สงสารเขาแล้วจะไปขโมยของเขาทำไม สงสารเขา
 แล้วจะประพฤติผิดบุตตรภรรยาสามีเขาทำไม สงสารเขาแล้วจะหลอกลวงขอโกงเขาทำไม สงสารเขาแล้วจะ
 ชักชวนเขาไปกินเหล้าเมายาไหม ไม่มีเนี่ยเห็นมัยก็หลุดพ้นได้แล้วเนี่ยกรุณาเจโตวิมุตติเกิดเนี่ยตอนเนี่ย
 เพราะฉะนั้นมุทิตาพลอยยินดีก็พลอยยินดีกับตัวเราเองนะก่อนเออ! ตาดีหูดีจมูกดีลิ้นดีใจดีอาการ๓๒
 ครบถ้วนดีเนี่ยแล้วพระองค์ก็สอนให้แม่ไปมุทิตาพลอยยินดีคนอื่นแล้วเขามีชีวิตที่ดี เราก็โมทนาสาธุกับเขา
 มีมุทิตาพลอยยินดีเขาแล้วเราก็ไม่ฆ่าเขา เขามีทรัพย์สินสมบัติดีก็โมทนาสาธุมีมุทิตาพลอยยินดีเขาแล้วก็
 ไม่ขโมยของเขา เขามีบุตตรภรรยาสามีที่รักใคร่กันดีอยู่เย็นเป็นสุขเราก็มีมุทิตาโมทนาสาธุไม่ไปยุ่งกับเขา
 อยู่เย็นเป็นสุข ใครมีศีลมีคำสัตย์คำจริงเราก็โมทนาสาธุไม่หลอกลวงต้มตุ๋นใครเราก็โมทนาสาธุ เขาไม่กิน
 เหล้าเมายาเราก็โมทนาสาธุตัวเราเองก็ไม่กินด้วยต้องว่าอย่างนี้ทั้งภายในภายนอกทั้งตัวเองและผู้อื่นเนี่ย
 เมื่อมีมุทิตาต่อกันและกันแล้วก็ไม่ฆ่าใครไม่ขโมยของใครไม่ประพฤติผิดบุตตรภรรยาสามีใครไม่หลอกลวง
 ต้มตุ๋นใครไหมไม่ชักชวนใครกินเหล้าเมายาศีล๕ ศีล๘ ศีล๑๐ ศีล๒๒๗เราก็บริสุทธิ์ ทำไมจึงบริสุทธิ์เพราะ
 เราไม่ได้ทำกรรมเราจึงไม่มีวิบากกรรมเราจึงหลุดพ้นกรรมวิบากกรรมเหล่านั้นด้วยอำนาจมุทิตาพลอยยินดี
 จึงเรียกว่ามุทิตาเจโตวิมุตติเห็นมัยเนี่ย เมตตาเจโตวิมุตติก็เป็นได้ กรุณาเจโตวิมุตติก็เป็นได้ มุทิตาเจโตวิมุตติก็
 เป็นได้ อุเบกขาเจโตวิมุตติก็เป็นได้สำหรับผู้เนี่ยเอามาใช้ได้แต่ใครไม่รู้ก็ยึดติดกันเลยต้องว่าต้องมีเมตตา
 มากๆรักตัวให้มากรักฉันให้มากๆเอาใจใส่ฉันให้มากๆเข้าใจ(หัวเราะ)เนี่ยเห็นมัยเนี่ยแล้วทุกข์ใหม่ทุกข์นั้น
 หละอาตมาจึงบอกว่ารากเหง้าอุปาทานมันมีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขาแต่ถ้าเราพลิกโลกมาเป็นธรรม
 เราก็ต้องเอามาเป็นเมตตาเจโตวิมุตติ กรุณาเจโตวิมุตติ มุทิตาเจโตวิมุตติ อุเบกขาเจโตวิมุตติเนี่ยเขาเรียกพลิก
 โลกมาเป็นธรรมพลิกวิกฤตเป็นโอกาสการที่เป็นรากเหง้าของอุปาทานเนี่ยทำให้ยึดติดมากๆเนี่ยเป็นวิกฤต
 แล้วต้องว่าโลกนี้ทั้งโลกวิกฤตติดกันอยู่แค่นี้เนี่ยที่นี้เราสามารถพลิกวิกฤตเป็นโอกาสเลยด้วยการที่เราทำจิต

ให้ว่างต้องว่าอย่างนี้แล้วไม่ไปเบียดเบียนซึ่งกันและกันให้เป็นเมตตาเจโตวิมุติหลุดพ้นด้วยเมตตา
 กรุณาเจโตวิมุติหลุดพ้นด้วยกรุณา มุทิตาเจโตวิมุติหลุดพ้นด้วยมุทิตาพลอยยินดี อุเบกขาเจโตวิมุติหลุดพ้น
 ด้วยอุเบกขาวางเฉยเนี่ยพลิกวิกฤตเป็นโอกาสต้องทำอย่างนี้หรือพลิกโลกมาเป็นธรรมแล้วเราก็พิจารณา
 เนี่ย พิจารณาอะไร? พิจารณาอริยสัจ ๔ ลงในเมตตานั่นนะว่าเมตตานั่นแหละเป็นสมุทัยเหตุให้เกิดทุกข์
 กรุณานั่นเองเป็นสมุทัยเหตุให้เกิดทุกข์สงสารใครแล้วก็อดช่วยเขาไม่ได้ก็เป็นทุกข์เนี่ย มุทิตาพลอยยินดีกับ
 เขาแล้วก็เป็นทุกข์เขาจะไปรอดไม่รอดก็ไม่รู้มุทิตาเขาไม่ได้ช่วยเขาเลยได้แต่มุทิตาเขาอย่างเดียว อุเบกขา
 วางเฉยต้องข่มใจวางเฉย อุเบกขานั้นก็เป็นสมุทัยเหตุให้เกิดทุกข์ ทีนี้เมื่อเราเมตตาเขาไปแล้วมันก็เป็น
 มรรคเป็นหนทางกรุณาเขาไปแล้วก็เป็นมรรคเป็นหนทาง มุทิตาได้แล้วก็มรรคเป็นหนทาง อุเบกขาได้
 แล้วก็มรรคเป็นหนทางเนี่ยนิโรธในเมตตาจึงเกิดขึ้น นิโรธในกรุณาจึงจะเกิดขึ้น นิโรธในมุทิตาจึงจะ
 เกิดขึ้น นิโรธในอุเบกขาจึงจะเกิดขึ้นเห็นมัยเนี่ยเมตตาก็เป็นเมตตาอัปปมัญญาที่ไม่มีประมาณ เราก็ถึง

คราวที่เราที่เมตตาไม่สร้างกรรมทำชั่วอัปปมาโณเหมือนกันต้องว่าอย่างนี้พลิกมาอีกแนวหนึ่งต้องว่าอย่างนี้
 ของอย่างเดียวกันมีทั้งดีทั้งไม่ดีเนี่ยให้เราารู้ไว้เนี่ยภายในของไม่ดีก็ยังมิของดีอยู่ในนั้นเหมือนพระองค์ให้
 พิจารณาซากศพอสุภะที่ไม่สวยไม่งามก็เนี่ยที่คนหลงติดในยามเป็น ตายแล้วก็ต้องมาทึ่งกันต้องไปฝังกัน
 เผากันเห็นมัยไม่เผาก็ไม่ได้เหม็นตลบอบอวล(หัวเราะ) ยิ่งกว่าปลาร้าอีกต้องว่าอย่างนี้(หัวเราะ)
 เพราะฉะนั้นเราที่ต้องทำใจของเราให้รู้ความจริงตามที่พระองค์สอน แล้วเราก็จะได้ไม่มีทุกข์กับรูปคน
 ตายนะ เสียคนตายกลืนคนตาย รสคนตาย สัมผัสคนตาย โณภูฐัพพะคนตายแล้วก็ธรรมารมณคนตาย อัน
 นี้เราก็เอาตายหมดเอาตายขึ้นมา นึกถึงมรณานุสติเอาตายขึ้นมาเลยที่นี้ตาเห็นรูปพับรูปตาย(หัวเราะ)
 เสียได้ยินพับเสียงๆตายได้กลิ่นๆตายได้รู้รสๆตายได้สัมผัสสัมผัสตายได้ธรรมารมณก็ได้ธรรมารมณแห่ง
 ความตาย ชีวิตเป็นของไม่เที่ยงไม่แน่นอนเดี๋ยวก็ตายเราคิดอย่างนี้ได้เราก็ไม่ไปยุ่งกับความตาย แต่เรากลัว
 ต่อความตายเพราะฉะนั้นเราเลยต้องทำจิตให้ว่างจากความตาย เราจึงจะพ้นความตายต้องว่าอย่างนี้
 เพราะในความว่างไม่มีแก่ ไม่มีเจ็บ ไม่มีตายเห็นมัย เพราะฉะนั้นความว่างจึงพิเศษแบบนี้ ที่อาตมาสอนนี้
 ให้พวกโยมทำจิตให้ว่างเนี่ยต้องมาสรุปลงแบบนี้เห็นมัยนี้สามโมงพอดีแล้ว(หัวเราะ)ใครอยากจะถามอะไร
 อาตมาก็ถามได้นะเปิดโอกาส...ยังไม่ทันไรหมดไปแล้วชั่วโมงว่างไปแล้วชั่วโมง(หัวเราะ)อ้าว! มีใครจะถาม
 ...เปิดโอกาสจะได้ความรู้ยิ่งเห็นจริงมีความเข้าใจได้มากยิ่งขึ้น อันไหนที่ยังสงสัยสงสัยอยู่จะได้ถามจะได้ไม่
 มีความข้องใจ(หัวเราะ)แสดงว่าว่างกันหมด(หัวเราะ)...ไม่มีใครถามเลยแสดงว่าทุกคนเข้าใจในความว่าง
 แล้วเนี่ยเจ็ดวันเนี่ยนะพยายามทำใจให้ว่างนะ หมายถึงยืน เดิน นั่ง นอน กินข้าว อุจจาระ ปัสสาวะก็ว่างๆ
 หมดเลยลงว่างให้หมดเลย มรรคสมังคีย์เป็นหนึ่งในความว่างยืน เดิน นั่ง นอนว่างจะหนาวก็ว่าง ร้อนก็ว่าง
 หิวกระหายก็ว่าง เนี่ยต้องฝึกแบบนี้ วอร์มอัปความว่างคือวอร์มอัปพระนิพพาน เนี่ยให้โยมเข้าใจอย่างนี้
 แล้วก็ไม่ใช่ของยากเลยเห็นมัย ที่โยมไปคิดเอาเองว่าโอ! ว่างนี่ยากจัง(หัวเราะ)แต่ว่าพระอาจารย์บอกแล้ว
 เนี่ยเลี้ยงลูกเลี้ยงสามีภรรยาเอาอกเอาใจเลี้ยงลูกเลี้ยงหลานเนี่ยยากกว่าอีกยังเสียเงินเสียทองมากมายเนี่ย
 ว่างเนี่ยให้ใจว่างอย่างเดียวไม่ต้องเสียอะไรเลยแล้วก็มีความสุขด้วยเนี่ย แต่ทุกคนไม่เห็นความสุขชนิดนี้ที่
 พระองค์เรียกว่านิรามิสสุข สุขเพราะไม่ต้องอาศัยรูป เสียง กลิ่น รส โณภูฐัพพะ ธรรมารมณเนี่ยเพราะฉะนั้น

ความสุขอยู่กับตัวเองคืออยู่ที่ใจ คิดมากไปมันจึงเป็นทุกข์ชีวิตคือการสังขารปรุงแต่งเนี่ยวุ่นวาย ตัวเองเป็นทุกข์ไม่พอยังเป็นภาระแก่ญาติพี่น้องคนนั้นคนนี้อีกต้องว่าอย่างนี้ ทีนี้เรารู้จักว่างแล้วเราก็ไม่เป็นภาระให้แก่ใครแล้ว เราก็หาความสุขให้แก่ตัวเองด้วยการทำให้ว่างจากสรรพสิ่งทั้งหลาย สรรพสิ่งทั้งหมดเลยทั้งรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณฺเณียที่ยอลงมาแค่นี้หรือจะย่อมาเป็นโลกธรรมทั้ง๘ มีลาภเสื่อมลาภเห็นใครมีลาภเสื่อมลาภว่าเออ! ก่อนนี้เขามีเดี๋ยวนี้เขามาเป็นคนทุกข์คนยากเราก็ปลง เดี๋ยวนีเราจนแต่เราไม่มีทุกข์เพราะเราทำจิตให้ว่างได้แต่เขารวยแล้วมาจนเขาทำจิตไม่ว่าง ว่างไม่ได้เนี่ย เขาสู้เราไม่ได้(หัวเราะ)เพราะเขาปลงว่างได้ เขาปลงว่างไม่ได้ เนี่ยผิดกันตรงเนี่ย ที่พระพุทธเจ้าว่านานาจิต ตังจิตไม่เสมอกันเนี่ยตรงนี้จิตเต อสังกิลิฐฐะ สุคติ ปาฎิกังขา จิตของเราว่างแล้วฝึกให้ว่างได้แล้วก็เป็นจิตที่ นำมาซึ่งความสุขเพราะฉะนั้นเราก็ควรปฏิบัติให้มีความสุขหรือความว่างที่ไม่ต้องอาศัยอะไรเลย อาศัยความ ว่างอย่างเดียว

นั่นแหละก็เป็นสุขได้แล้วแล้วก็จะถึงนิพพานัง ปรมัง สุขังในปัจจุบันนี้ไม่ต้องไปรอชาติหน้าชาติไหนไม่ต้อง ไปโง่ดักดานตากแดดตากฝน(หัวเราะ)แล้วก็ยังว่ายากๆของเขาว่างๆเขาตากแดดตากฝนแล้วก็ง่ายๆ แต่บอกให้ใจว่างแล้วจะทำยังไงทำให้ว่างไม่ได้ เขาว่ายากเนี่ยทีนี้เราก็จะเข้าใจชัดแล้วอ้อ! มีอะไรจะถาม.. ไม่มีเลยเนี่ยทุกคนว่างหมดเนี่ยให้ทุกคนตั้งใจเนี่ยอันเนี่ยปฐมนิเทศก็เทศน์ครั้งแรกต้องเอาความว่าง เนี่ยมาเป็นอารมณ์ เอามาเป็นหลักของการปฏิบัติเย็น เดี๋ยว นั้ง นอนไม่ต้องพูดไม่ต้องคุยอะไรกับใครถึงเวลา ก็กินเขาให้กิน เลี้ยงฟรีอยู่แล้วไม่ต้องกลัวเนี่ย มีลูกศิษย์ลูกหาบางคนมุขิตาโมทนาความดีเนี่ยมาช่วยพระ อาจารย์มาเลี้ยงพวกโยมแล้วขอให้เขาทุกคนนะมีส่วนบุญกับพวกโยมขอให้มีส่วนกับความว่างให้หมด (หัวเราะ)เนี่ยเห็นมั๊ยความว่างด้วยจิตเจตนาดีเนี่ยเจตนาว่าง ถ้าเราทำได้เนี่ยใกล้แก่ความเป็นพระอรหันต์ ในชาตินี้เนี่ยไม่ใช่พระอาจารย์พูดเล่นนะถ้าเราทำใจให้ว่างได้เนี่ยเราใกล้ต่อพระนิพพานแล้วนิพพานัง ปรมัง สุขญฺญํต้องว่างจริงๆทั้งภายในภายนอก ทีนี้ใครมีอะไรมีสามีมันจะตายก็ปล่อย ว่าง(หัวเราะ)มีภรรยา ก็ปล่อย ว่าง มีลูกมีหลานก็ปล่อยว่างให้หมด(หัวเราะ)ไฉนเขาพูดว่าตัดทางปล่อยวัดคงจะเป็นแบบนี้แหละ (หัวเราะ)คงจะว่างแบบนี้ที่พระอาจารย์ว่าเนี่ย เออ!ว่างได้แล้วไปอยู่วัดก็ว่างได้แล้วคงจะมีความสุขกันแล้ว ทีนี้เอาละแค่นี้ก็เอาแล้ว....

พระนพพร อาทิจจวโธ สำนักปฏิบัติธรรมอาทิจจวโธ

อังคารที่ ๒๒ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๒

เวลา ๒๔.๑๒ น.